

**POLSKIE BADANIA GEOBOTANICZNE
POZA GRANICAMI KRAJU**

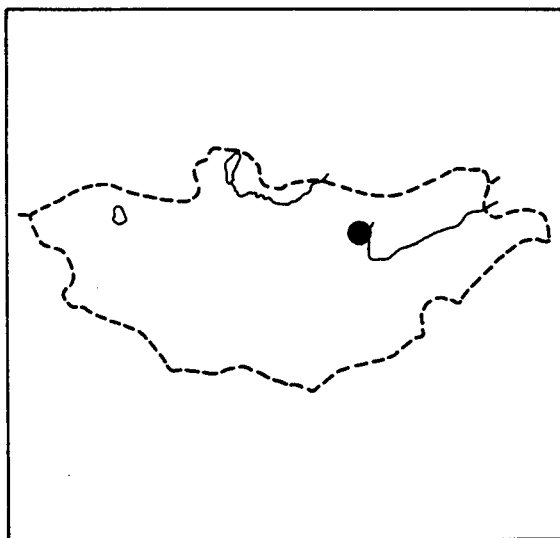
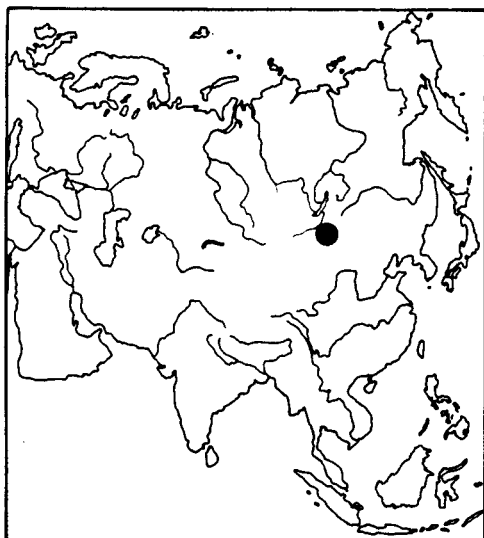
*Materiały 36 Seminarium Geobotanicznego,
Warszawa, 15–16.03.1991*

Redakcja: J. B. Faliński & Z. Mirek

**POLISH GEOBOTANICAL INVESTIGATIONS
ABROAD**

*Materials of the 36th Geobotanical Seminar,
Warsaw, 15–16 March 1991*

Edited by: J. B. Faliński & Z. Mirek

**STOSUNKI FLORYSTYCZNE I FITOSOCJOLOGICZNE ORAZ
BIOMASA PASZOWA W DORZECZU
DUNDA-BAJDAŁAGIJN-GOŁ (CHENTEJ, MONGOLIA)**

**Floristic and phytosociological relations and feeding biomass in the river-basin of
Dunda-Bajdałagijn-goł (Chentej, Mongolia)**

Florian ŚWIEŚ

Summary. The author carried out various geobotanical investigations within complex research of natural environmental resources in the region of the Dunda-Bajdałagijn-goł river-basin on the SE slope of Chentej in Mongolia. The investigations of that type were carried out in 1978 during Polish-Mongolian Expedition „Transmongolia 1978, Chentej II”, organized by the Institute of Earth Sciences of Maria Skłodowska-Curie University in Lublin. The collected materials, both floristic, phytosociological and ecological ones, are at different stages of elaboration. So far, there have been published the whole of bryophytes (K. Karczmaz, F. Świeś) and lichens flora (M. Olech, Kraków) as well as the initial data on plant communities and feeding biomass for breeding animals (F. Świeś). The flora of vascular plants, however, as well as phytosociological properties of the whole of plant communities are still in the course of elaboration.

Key words: Mongolia, Chentej, flora, vegetation, feeding biomass

Prof. dr hab. Florian Świeś, Instytut Biologii, Uniwersytet im. M. Curie-Skłodowskiej, ul. Akademicka 19, 20–033 Lublin

W roku 1978 uczestniczyłem, jako botanik, w Polsko-Mongolskiej Ekspedycji „Transmongolia 78, Chentej II” do Mongolii, zorganizowanej przez Instytut Nauk o Ziemi Uniwersytetu im. M. Curie-Skłodowskiej w Lublinie. W programie tej Ekspedycji było kompleksowe zbadanie naturalnych zasobów przyrody w dorzeczu Dunda-Bajdałagijn-goł na SE skłonie Chenteju. Jest to obszar o powierzchni 30.940 ha, położony na wysokości 1399–2041 m n.p.m. W tej sytuacji, badania geobotaniczne dotyczyły składu gatunkowego całości flory roślin zarodnikowych i kwiatowych oraz zróżnicowania fitosocjologicznego i przestrzennego rozmieszczenia (mapa) wszystkich zbiorowisk roślinnych. Nadto przeprowadzono badania biomasy roślinnej w stanie żywym i suchym, biorąc także pod uwagę wpływ wypaleń pożarowych martwej biomasy roślinnej na produktywność paszową.

Orientacyjne badania biomasy roślinności zielnej pod kątem jej przydatności dla hodowli bydła (konie i owce) przeprowadzono we wszystkich ważniejszych typach zbiorowisk i ich siedlisk. Znając takie parametry, jak dzienne i roczne zapotrzebowanie na paszę hodowanego zwierzęcia oraz powierzchnię i maksymalną produkcję biomasy badanego zbiorowiska roślinnego, podano w dużym przybliżeniu wskazówki do racjonalnej gospodarki hodowlanej.

Stwierdzono, że wywołane pożary powodują na tym terenie bez porównania więcej ujemnych niż dodatnich skutków w zbiorowiskach roślinnych. Jedynie na stepach o najbardziej głęboko korzeniącej się roślinności, produkcja rocznego przyrostu biomasy zielnej na miejscach wypalonych jest od 1.4% do 10–28% większa niż w płatach od lat nie spaszanych, czy też nie wypalonych pożarem.

Dorzecze Dunda-Bajdałagijn-goł stanowi obszar o wybitnie pośrednich właściwościach

geobotanicznych między stepami niżowymi a stepami podgórskimi i górskimi oraz między lasostepami a tajgą górską i wysokogórską. Wstępne wyniki badań wskazują, że na badanym terenie występuje ok. 179 gatunków mchów, kilkadziesiąt gatunków porostów naziemnych, 229 paprotników i roślin kwiatowych oraz 18 grup ekologiczno-florystycznych zbiorowisk stepów, lasostepu i tajgi.

Zgromadzone przeze mnie materiały florystyczne i fitosocjologiczne z Mongolii są sukcesywnie opracowywane i publikowane. Jak dotąd, opublikowano dane o całości zebranych mchów [1] i porostów (publikacja M. Olech, Kraków) oraz wstępne dane o zbiorowiskach roślinnych i biomase paszowej dla zwierząt hodowanych [2, 3]. Przygotowane są do opublikowania dane odnośnie flory roślin naczyniowych (razem z doc. A. Pacyną, Kraków) oraz zbiorowisk roślinnych i ich gleb (być może wspólnie z prof. J. Pomianem, Lublin).

LITERATURA

- [1] KARCZMARZ K., ŚWIEŚ F. 1982. Beitrag zur Bryoflora der Mongolei. 1. Laub- und Lebermoose aus dem Chentei-Gebirge. *Feddes Repertorium* 92(9–10): 695–711.
- [2] ŚWIEŚ F. 1979. Szata roślinna i produktywność paszowa dorzecza Dunda-Bajdałagijn-goł w południowo-wschodnim Chenteju. *Ann. Univ. M. Curie-Skłodowska, Lublin, sectio B* 34: 87–112 + tab. I–VIII.
- [3] ŚWIEŚ F. 1983. Pflanzenregionen von SE Abhängen des Chentei-Gebirges (Mongolei). Internationales Symposium zur folgenden: Erforschung biologischer Ressourcen der Mongolischen Volksrepublik. *Vortragsprachen. Martin-Luther-Universität, Halle-Wittenberg* 5: 17–20.

Instytucje współorganizujące badania:

Instytut Geografii, Uniwersytet im. M. Curie-Skłodowskiej, Lublin;

Instytut Geografii, Polska Akademia Nauk, Warszawa;

Instytut Geografii i Zmarzlinoznawstwa, Mongolska Akademia Nauk, Ulan-Bator, Mongolia